

SA FLOR ROMANIAL

Açò era un senyor que *esteia* molt malalt, molt malalt, i tenia mal a una cama perquè tenia una llaga molt grossa. Hi va anar es doctor i li diu:

--Ui, aquesta cama! Si no hi podem posar flor romanial damunt sa llaga, no es curarà, i se pot morir.

Aquest senyor tenia tres fills, i es fills van dir:

--No! Noltros no volem que mon pare se mori! Noltros anirem a cercar sa flor romanial sigui d'on sigui.

I son pare diu:

--Hala idò, al·lotets, es qui dugui sa flor romanial serà es qui tindrà tota sa riquesa –perquè era un senyor molt ric-; venga, agafau es millors cavalls i anau a veure si trobau sa flor romanial.

I parteixen, tris-tras, amb unes bones polaines per anar per ses muntanyes a veure si trobaven sa flor romanial. I no sabien per on havien d'anar, però se'n van anar per un camí, per un bosc de molt enfora, a veure si la trobaven, perquè era una cosa molt sagrada, sa flor romanial, i ningú no la trobava. I era molt sèrio, perquè si a son pare no li posaven sa flor romanial se moriria.

I així tenim que arriben a un *puesto* on hi havia tres camins: un cap a la dreta, un cap a l'esquerra i un cap enmig, i es major diu:

--Un que vagi cap a la dreta, un cap a l'esquerra i jo cap enmig; i demà a les dotze mos trobam aquí.

--Va! –diuen, i parteixen.

Es més petit va anar cap a la dreta, es major enmig i s'altre a l'esquerra, i tris-tras per unes muntanyes amb uns penyals qui pujaven, però eren cavalls molt bons i s'aferraven pertot.

I així arriba es fill petit a un *puesto* on hi havia un fraret, devora una cova, i li diu:

--Germà, vostè no sabria dir-me a on hi ha sa flor romanial? Que si no la trobam mon pare se morirà.

I es frare diu:

--Ui! És molt mala de trobar; però hi ha un drac aquí, un poquet més enfora, qui la té. La té guardada, sa flor romanial, però és molt mala d'agafar-li.

--Vostè me digui, germà, com ho hem de fer.

I li diu:

--Mira, per anar a agafar sa flor romanial hi ha un penyal i hi ha es drac, allà dins. Es penyal s'obre i se tanca, i hi ha es drac qui guarda sa porta. Quan es drac tengui es ulls oberts és perquè dorm, i quan else té tancats és perquè està despert; tu xoroia allà.

I ell diu:

--Jo hi aniré.

--Vés alerta –respon es frare– que si t'engrona es penyal, te matarà.

Així que s'hi atraca i veu es drac amb es ulls oberts, i diu:

--Es frare m'ha dit que quan tenia es ulls oberts dormia –i espera que es penyal s'obri, i quan és obert passa corrents, cull un brot de flor romanial i, quan sa porta se torna a obrir, va poder sortir i se'n va a dir an es frare:

--Gràcies germà, perquè n'he pogut agafar.

--Es drac, que dormia?

--Sí, tenia es ulls oberts, i moltes gràcies.

--Va! I que tenguis sort.

I ensoldemà matí se troben allà on havien dit, i es fill petit, com que duia sa flor romanial, diu:

--Mon pare ha dit que es qui dugués sa flor romanial i el curaria seria es qui tindria tota s'herència, i an es germans açò no els hi agradarà.

Així que agafa sa flor romanial, se l'amaga dins sa bota i arriba allà i li diuen:

--Que la duus, tu?

--No, jo no.

--Jo tampoc.

Sa qüestió és que es germans agafen es germà petit i li diuen:

--Tu la deus dur!

I ell:

--No, jo no! --però sa qüestió és que as final es dos germans comencen a pigaran es petit. Li van fer de tot fins que van trobar sa flor romanial dins ses polaines, li agafen sa flor romanial i el van deixar per mort.

--I ara què feim? --es van dir.

Sa qüestió és que hi havia una platja a prop i el van agafar, van fer un clot d'arena i el van tapar d'arena i se'n van anar; però van trobar una canya i hi van deixar un tros de canya allà on l'havien colgat per si els apretaven prou i l'havien d'anar a cercar.

I així se'n van cap a ca seva i, just van posar sa flor romanial damunt sa cama de son pare, a son pare ja li va fugir sa febre i ja va estar bo:

--Bono, moltes gràcies. I com ho hau fet?

I els germans diuen:

--Bono... no digui res, vostè està bo i...

--I s'altre germà, que no ve?

--Noltros mos vam cansar d'esperar --diuen- i no venia, i com que teníem sa flor romanial hem vingut cap aquí.

Sa qüestió és que es germà no venia i son pare, tot desesperat, a veure a on deu ser. I es cavall l'havien amollat per sa marina perquè no pogués tornar a ca seva.

En aquell poble hi havia un cabrer qui tenia cabres i cada dia anava a passejar ses cabres per ses voreres, i per allà ses cabres menjaven. I així que passa per sa platja i diu:

--Remil-i-una! Quina canya més polida! --perquè sa canya que es germans havien posat havia crescut- Que *raro* que és, que hi hagi aquesta canya avui aquí! I ahir no hi era! Bono, ara la tallaré i me'n faré un fabiol --talla sa canya, fa es foradets i se posa a tocar, i quan comença a bufar sent:

--Cabreret, bon cabreret, tu qui sones i me menes, estic colgat an es lloc d'arenes, per sa flor romanial per sa cama de mon pare qui patia tant de mal.

I es cabreret diu:

--Què és es so que fa aquest fabiol?

Tot admès se'n va pes poble amb ses cabres a passejar per tots es carrers, i toca qui toca: "Cabreret, bon cabreret, tu qui sones i me menes, estic colgat an es lloc d'arenes, per sa flor romanial per sa cama de mon pare qui patia tant de mal" --i ja tenim, a tots es carrers, ses dones qui sortien a veure què era aquell so.

I així ja se'n va davant cal rei, i el rei, quan sent açò de sa flor romanial, el va fer entrar i diu:

--Avam, senyor, me toqui es fabiol.

--Miri --li diu- jo he anat a passejar ses cabres per allà --remil-i-una es germans, ja comencen a estar nerviosos, quan senten açò-- i ahir no hi havia res i avui he trobat aquesta canya dins s'arena, i era tan polida que l'he agafada, l'he tallada i n'he fet un fabiol, i miri quina música que fa.

I li fa tocar: "Cabreret, bon cabreret, tu qui sones i me menes, estic colgat an es lloc d'arenes, per sa flor romanial per sa cama de mon pare qui patia tant de mal".

El rei ja li diu:

--M'has de menar allà on has trobat sa canya.

I venga soldats i criats cap allà on hi havia sa canya. Van fer un clot, i encara van trobar es germà petit viu. El van treure, el van dur a l'hospital, el van curar i, quan va estar bé, li conta a son pare que es germans li van pigar molt, que es pensaven que era mort i el van colgar a s'arena. Son pare els hi va llevar tota s'herència an es germans i se la va quedar tota ell